

Kuidas saada head komposti?

Nii nagu iga aiatöö, vajab ka kompostitegu teadmisi. Orgaanilisi jäätmeid lihtsalt kuhja kogudes kvaliteetset komposti ei saa.

Aias ja majapidamises tekkivatest jäätmetest sobib tavaliselt enamik kompostimiseks. Väärtuslikuks huumusrikkaks kompostiks saab muuta umb-rohu, varisenud lehed, niidetud rohu, mättad, peenikesed oksad, kuivanud taimevarred jm taimejäänused, köögijäätmed.

On tehtud kindlaks, et korraliku komposti saamiseks peavad olema täidetud mõned eeltingimused.

■ Mida peenemad on jäätmed, seda kiiremini ja paremini need lagunevad. Ideaalne, kui osakeste läbimõõt ei ületa 2,5 cm.

■ Lagunev materjal peab olema parajalt niiske. Seda saab kontrollida järgmiselt: võtke peotäis kompostitavat materjali ja pigistage seda. Õige niiskusesisalduse korral on kokkuluksutud materjal nagu kuivaks väänatud käs, millest enam vett ei niris.

Kui materjal on vesisem, pole hapnikul seal ruumi toimimiseks ja algab

roiskumine. Sellest annab märku ebameeldiv lõhn. Roiskumisel tekivad ühendid, mis on taimedele mürgised. Kui kompostitav materjal on aga liiga kuiv, pidurdab see jäätmete mikrobioloogilist lagunemist.

■ Kui lämmastikühendeid (värske rohi, sõnnik) on palju, hakkab kompostihunnik haisema ammoniaagi järele, kui vähe, siis aeglustub orgaanilise aine lagunemine. Süsinik ja lämmastik peavad olema õiges vahekorras.

■ Kompostihunniku tegemisel segage jäätmed hoolikalt läbi, et erineva niiskuse-, süsiniku- ja lämmastikusisaldusega osised jaotuksid ühtlaselt.

Õige kogus käivitab isekuumenemise

Kui kuhjas või kastis tõuseb temperatuur +60–70°-ni, hävivad umbrohu-seemned, tõvestavad mikroobid, teod ja kahjurputukate kõik eluvormid. Isekuumenemise käivitamiseks peab kompostitavat materjali olema vähemalt 1 m³. Väiksema koguse pinnalt läheb liiga palju soojust kaduma, suurema sees aga liigub liiga vähe õhku, kompost läheb haisema ja tekivad idandite kasvu pidurdavad ühendid.

Selleks et kõik lagunemisprotsessid õigesti kulgeksid, on asjatundjate arvates kompostikasti sobivad mõõtmed 1,2 x 1,2 x 1,2 m. Kasti külgedel peavad olema õhupilud.

Enamasti tehakse kompostikast laudadest, aga kasutada võib ka raudpostide vahele tõmmatud traatvõrku, mille silma läbimõõt ei ületa 1,3 cm.

Kompostianum vajab ka kaant, muidu saab materjal liiga märjaks.

Kui üks sein käib lahti, on lihtsam materjali segada. Seda tasub teha suve jooksul paar korda, et välimised kihid satuksid keskele, kus on kõrgem temperatuur ja lagunemine aktiivsem.

Et õhk paremini läbi materjali käiks, pange jäätmete alla 20–30 cm paksuselt kuiva põhku või oksaristu.

Kompostimise meelespea

■ Laduge kompostitav materjal kihiti ja visake vahele mulda.

■ Kuival ajal kastke kompostihunnikut.

■ Kontrollige aeg-ajalt, kas kompost on parajalt kuum ja niiske ning kas sinna on sigenenud töökaid sõnniku-usse.

■ Veenduge, et kompostihunnik ei haise vastikult.

KAJA KURG

2007. aasta suvepäeval avastati Saaremaad.

Dendroloogidega

Eesti Dendroloogia Selts kutsub huvilisi oma suvepäevadele, mis peetakse 6.–8. augustini Valgamaal.

Dendroloogiaseltsi iga-aastased suvepäevad on aiandushuviliste seas saanud väga menukaks. See on hea võimalus näha uusi huvitavaid kohti Eestimaa ja veeta aega mõttekaaslaste seltskonnas. Lisaks koguneb kõrva taha ka paras ports tarkust, kui hoolikalt kuulata, mida räägivad